

Souhrn

Cílem bylo zdokumentovat vývoj a výskyt onemocnění pertusí v ČR zejména s ohledem na pertusí nejohroženější skupinu dětí do jednoho roku života. Součástí práce bylo zodpovězení otázky, zda recentní vzestup nemocnosti v ČR není způsoben novými liniemi *B. pertussis*, proti nimž jsou současné vakcíny neúčinné, a zda jsou cirkulující kmeny *B. pertussis* citlivé na antibiotika volby.

Byla použita data o výskytu pertuse ze surveillance programu. Do studovaného souboru bylo zařazeno 265 dětí ve věku do jednoho roku života s laboratorně potvrzeným onemocněním pertusí z období 1997 – 2013.

Izoláty *B. pertussis* získané v rámci surveillance pertuse byly vyšetřeny molekulárně biologickými metodami – MAST, MLVA a MLST.

Bylo provedeno stanovení citlivosti kmenů *B. pertussis* izolovaných od pacientů v letech 1967 – 2010 k základním antibiotikům pro léčbu pertuse.

Rozborem epidemiologické situace bylo potvrzeno, že v ČR stoupá od 90. let minulého století nemocnost pertusí ve všech věkových kategoriích, včetně dětí do jednoho roku života. Téměř 77 % dětí onemocnělo pertusí během prvních čtyř měsíců života ještě před zahájením pravidelného očkování; 79 % dětí nebylo před začátkem onemocnění očkováno proti pertusi ani jednou dávkou vakcíny.

Metodami molekulární biologie bylo prokázáno, že v ČR se vyskytují nové klony *B. pertussis* vzniklé selektivním tlakem vakcinace s vlastnostmi, které jim umožňují vyhnout se dostatečné účinnosti používaných vakcín.

Ve sbírce českých izolátů nebyl potvrzen žádný kmen *B. pertussis* inhibovaný vyšší koncentrací erytromycinu, klaritromycinu, azitromycinu, ciprofloxacinu ani kotrimoxazolu.

K lepšímu monitorování situace byla u dětí s potvrzeným onemocněním pertusí do jednoho roku života od 1. 1. 2015 zavedena zvýšená surveillance ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a krajskými epidemiology. Ministerstvu zdravotnictví byl předložen návrh doporučení pro očkování těhotných žen proti pertusi v ČR.